

## Lektion 9

# Frelse og fortabelse

De fleste forbinder dommedag, med en kosmisk katastrofe. Men hvad er dommedag egentlig? Er der mennesker, der går fortabt, eller bliver alle frelst? Hvad betyder frelse? Og fortabelse? Hvad sker der med os, når vi dør? Hvorfor skulle Jesus dø på korset? Frelsen er en central del af den kristne tro, men hvad er frelsens indhold egentlig? Og hvad skal vi frelses fra?

## Hvad forestiller vi os?

### Anekdote

”Hvad er der galt? Hvorfor græder du?”, spurgte den ene pige den anden. Det var i 9. klasse, og de gik på efterskole. Den ene pige var meget from. De to piger boede på værelse sammen. En nat vågnede den ene pige, som ikke var helt så from som den anden, ved, at den anden pige lå og græd. ”Jo”, snøftede den fromme pige. ”Jeg kom til at tænke på, at alle jeg kender, undtagen dig, er kristne, og når vi så engang dør, så kommer jeg, min familie og alle dem, jeg kender i Himlen – undtagen dig, du skal i Helvede – og så blev jeg så ked af det”. Pigen, der ikke var helt så from som den anden, smilede og gik over for at trøste sin fromme værelseskammerat: ”Det skal du altså ikke være ked af. Du skal tænke på, at min familie og alle dem, jeg kender, de skal jo også i Helvede. Du er faktisk den eneste, jeg kender, der skal i Himlen!”

### Kommentar til anekdoten

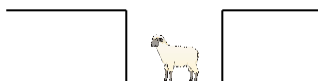
- Den fromme pige forestiller sig en dobbelt udgang, hvor hun selv bliver frelst, og ”de andre”, i dette tilfælde hendes veninde, ender i Helvede.
- Situationen viser med al tydelighed det problematiske i at forestille sig, at Gud skulle dømme nogle mennesker til evig pine. Hvordan skulle den fromme pige kunne leve og ånde i Himlen med bevidstheden om, at hendes veninde bliver pint i Helvede. Så er Himlen lige pludselig ikke så himmelsk mere, vel?
- Den pige, der er dømt til Helvede, køber umiddelbart venindens forestilling om en dobbelt udgang, men samtidig viser hendes svar, at forestillingen om Helvede ikke har noget indhold for hende. Hun bliver ikke skræmt ved tanken om Helvede, for der er ingen autoritet for hende, i venindens forestilling.
- Der er ikke noget at sige til, at den fromme pige er ked af det. Tænk sig, hun er oprigtigt overbevist om, at hendes veninde ender i Helvede. Det ville være nærmest ukristeligt af

hende ikke at ligge vågen om natten i medlidenhed med de mennesker, hun mener Gud vil dømme til evig pine. Det kan ikke blive mere alvorligt.

## **Frelse og fortabelse**

Fortabelsen er ikke skildret i detaljer i de bibelske skrifter. Det er ikke det væsentlige, men alligevel kommer vi ikke udenom, at det har betydning. For det giver ingen mening at tale om frelse uden at tale om fortabelse. På samme måde som livet får indhold, mening og perspektiv, når det sættes i forhold til dets ultimative modsætning, døden, så giver frelsen også kun mening i forhold til dets modsætning, fortabelsen.

## **Den store og den lille frelse/fortabelse**



Der er et får i et hul. Billedet skal illustrere menneskets situation. Fåret kan ikke komme op af sig selv. Det går en uundgåelig død i møde.

Nu er der fire muligheder:

1. Hæmme liv: At man slår fåret, mishandler det, gør det ondt.
2. Bevare liv: At man giver fåret mad og vand
3. Tilintetgøre liv: At man slår fåret ihjel
4. Fremme liv: At man hejser fåret op af hullet, så det igen kan leve frit.

Her kan man tale om den lille frelse (at livet bevares) og den store frelse (at livet fremmes).

I kristendommen taler man både om den lille og store frelse.

Jesus brugte sit liv på at bevare og fremme liv. Der er masser af eksempler i Ny Testamente på den lille frelse: Jesus gjorde livet bedre for de mennesker, han mødte. Han helbredte de syge, mættede de sultne og gjorde godt mod alle dem, som andre ikke fandt værdige. På samme måde oplever vi også frelse i det liv, vi lever nu. Nogle gange oplever vi, at ting, vi synes var umulige, bliver mulige, eller at vi finder glæden igen, selv om vi troede, det var umuligt.

Da kristendommen kom til Danmark, skulle man finde det ord, der bedst beskrev, hvad Jesus har gjort for os. Man valgte ordet *fri-halse* – det var det ord, man dengang brugte, når man fjernede den

jærning, slaverne havde om halsen. Det er så senere blevet til ordet *frelse*. Det vil sige, at frelse er at blive befriet!

Den store frelse, der hvor Gud én gang for alle vandt over døden og frelste alle mennesker fra døden, sker med korsfæstelsen og opstandelsen. Opstandelsen sætter livet i et andet perspektiv, fordi døden ikke har det sidste ord. Gud frelste mennesket fra den uundgåelige død. Den store frelse i Kristendommen er, at vi må tro på, at vi skal leve evigt.

Det er det, det skal handle om nu – hvordan og hvorfor korsfæstelsen og opstandelsen – som vi fejrer til påske – er det der gør hele forskellen i kristendommen.

## **Fresehistorisk skitse**

### **En fresehistorisk skitse**

- **Begyndelsen:** skabelsen, livet i Paradis (kosmos)
- **Syndefaldet:** menneskets fald. Mennesket får fri vilje. Skal vælge mellem godt (Gud) og ondt (minus Gud)
- **Kaos:** mennesket og Gud lever adskilt. Gud er den fjerne Gud
- **Jesustiden:** Gud bliver menneske og kommer helt ind i menneskets liv. Han kommer for at frelse menneskene og genetablere relationen mellem Gud og mennesker.

Det evige liv begynder her.

Gud går ind på menneskets vilkår. Han vandrer som menneske sammen med mennesker i 30 år. Han lever menneskets liv med alt, hvad det indebærer af smerte og lidelse og dør menneskets død

Han bliver korsfæstet, dør og er i tre dage i dødsriget.

### **Spørgsmål:**

*Hvad betyder det, at Gud selv opholder sig i dødsriget i tre dage? (1. Pet. 3,18f; 4,6)*

Muligheder:

- At Gud tog fortabelsen på sig.
- At Gud har udvalgt Kristus til at gå fortabt og med ham også alle mennesker, og at man derfor kan sige, at vores fortabelse var den Kristus tog på sig.

- At Gud også er med os i fortabelsen – også der har Gud været. Vi kan ikke gå nogen steder hen, uden at Gud er der. Vi kan ikke opleve noget, der er så ondt, at Gud ikke vil være der sammen med os.
- Stedfortrædelse: I den kristne tradition har man altid talt om, at Kristus døde stedfortrædende. Det betyder, at han døde for vores skyld, men det betyder også, at han er trådt foran på steder, hvor vi ellers skulle have gået alene. Vi skal ikke dø alene – for Kristus har været der forud for os.
- Dødsriget er tømt for indhold: Når Kristus har været i dødsriget forud for os, så betyder det også, at dødsriget nu er tømt for indhold. For dér hvor Kristus er, der er døden ikke. Det er opstandelsen et tegn på.

### **Opstandelsen**

- Kristus opstår fra de døde – og det er afgørende. Opstandelsen er helt central i kristendommen. Spørgsmålet bliver fra nu af: Hvad betyder det, at han opstod fra de døde? Og samtidig: Hvor vigtigt er det at tro på det?

Kristi opstandelse viser mennesket vejen. Vi får lovet, at vi, ligesom Kristus, skal opstå fra de døde (f.eks. 1. Kor 15, 20.23). At Kristus opstod fra de døde betyder, at Gud en gang for alle vandt over døden. Uanset hvor meget uretfærdighed og lidelse, der sker i verden og i vores liv, så er der altid noget mere at sige: Nemlig, at livet er stærkest, og vi skal leve på trods af døden.

### **Dommen**

1. Hvis vi tror på Kristus, hans død og opstandelse, bliver vi frelst. Kristus døde for vores skyld. Han døde, for at vi kan leve, blive befriet. Kristus døde for alle – det vil sige, at hvor dommen skulle have ført til vores død, er han død i vores sted.
2. Samtidig er det Kristus, der skal dømme os. Vi kender det fra trosbekendelsen, hvor vi siger, at han skal komme at dømme levende og døde.
3. Det betyder, at Kristus på én gang er den, der dømmer os og samtidig selv bærer dommens konsekvenser. Det er et paradoks. Det vil sige, at frelsen er, at det er Kristus, der dømmer os, fordi han som dommer selv tager straffen.
4. I evangelierne berettes om, hvordan Jesus Kristus møder mennesker – og alle de beretninger viser, hvad der er kriteriet for, hvordan han dømmer os. Sådan som han mødte mennesker dengang vil han også møde os.

## **Forskellige bud på Dommen**

I Bibelen og i den kristne tradition findes der flere forskellige teorier om, hvad dommen indebærer for mennesket. Og ikke mindst spørgsmålet om, hvad fortabelsen indholder.

1. Gud frelser alle, uanset om de tror eller ej - eller alle mennesker vil til sidst komme til tro og blive forenet med Gud. Fortabelsen er kun jordisk
2. Gud frelser dem, der tror, og lader resten gå fortabt. Her er to muligheder:
  - (a) Fortabelse er evig pine for både krop og sjæl. En dom til straf
  - (b) Fortabelse er tilintetgørelse
3. Fortabelse består kun som en mulighed. Mennesket har sin frie vilje og kan sige nej til Gud, men på dommens dag, hvor alting vil stå lysende klart, og mennesket ser Gud helt klart, er det vanskeligt at forestille sig det menneske, der vil vælge Gud fra.
4. Dommen går ned igennem det enkelte menneske. *Synderen* bliver frelst, men *synden* i mennesket går fortabt. Dommen er en dom til renselse (se 1. Kor. 3,12-15).

## **Bibelen som argumentation**

Forskellene i de forskellige teorier om dommens udgang(e) handler mest om forskelligt bibelsyn. Det handler om den måde, man læser Bibelen på. Man har forskellige tilgange til, hvordan man dels anskuer Bibelen i sin helhed, og dels hvordan man opfatter enkeltudsagn fra Bibelen.

Bibelen er et kludetæppe af skrifter og stemmer, men den kristne trosbekendelse fastholder, at der er en rød tråd: At Gud har skabt verden, og at han havde en mening med mennesket: At de skulle elske hinanden. At mennesker ikke kunne finde ud af det, men at Gud alligevel har vilje til at frelse og at nyskabe mennesker ved Jesu Kristi liv, død og opstandelse.

Der er masser af selvmodsigelser, der er ting, der er tidsbundne, der er centrum, der er periferi. Med andre ord: I bibelen skal vi skelne mellem det, der er væsentligt og det, der er mindre væsentligt. Og det væsentlige er fortællingen om Jesus Kristus. Det vil sige, at alt skal læses og forstås i lyset af den beretning.

De konservative teologer, som fastholder en traditionel forståelse af Helvede, påberåber sig, at netop de driver teologi på Bibelens grund. Men det er problematisk at opfatte Bibelens billeder om det hinsides som direkte oplysning og forsøge at få de forskellige skrifter og tekster til at vægte lige

tungt. Der må netop skelnes mellem det væsentlige og det mindre væsentlige. Spørgsmålet om dommen og det evige liv kan ikke isoleres fra frelseshistorien og beretningen om Jesus Kristus.